

מרכז צבי מיתר ללימודי משפט מתקדמים
הפקולטה למשפטים ע"ש בוכמן
אוניברסיטת תל אביב

עמיתי מיתר
ומקבל: התואר
"דוקטור לפילוסופיה"
לשנת תשע"ט

מרכז צבי מיתר ללימודי משפט מתקדמים

מרכז צבי מיתר ללימודי משפט מתקדמים אשר נחנך בשלהי תשס"ז מבטא את מחויבות הפקולטה למשפטים ע"ש בוכמן, לקידום התארים המתקדמים בחקר המשפט במטרה להכין את בוגריה לעמדות מנהיגות בתחומי השפיטה, הממשל, הארגונים החברתיים, הכלכלה והפרקטיקה המשפטית.

המרכז מציע מגוון תכניות לימוד לתלמידי מחקר בשלוש מסגרות: לימודים לקראת תואר שני עם תזה; לימודי תואר שלישי ומסלול ישיר לתואר שלישי, אשר מכשירים מומחים בשדות המשפט השונים. תכנית הלימודים של מרכז צבי מיתר ללימודי משפט מתקדמים כוללת אוסף עשיר של קורסים ייעודיים בעברית ובאנגלית הנלמדים בכיתות קטנות וכן סדנאות וסמינרים. תכנית לימודים זו נבנתה כדי לספק לתלמידי המרכז כלים לקידום המשימה המחקרית שלהם בסביבה העוברת הליכים מתמשכים של התמקצעות וגלובליזציה. כל אלה מועברים על ידי סגל ההוראה המוביל בישראל, שמתוגבר במספר משמעותי של פרופסורים נספחים ופרופסורים אורחים ממיטב האוניברסיטאות בעולם.

הקבוצה המחקרית הצעירה והתוססת של המרכז נהנית ממלגות קיום (המותנות בהקדשת זמן מלא למחקר), מסביבת עבודה תומכת הבאה לידי ביטוי בספרייה ברמה בינלאומית ובחדרי עבודה ייעודיים באגף פרנסיס ומארי-פרנס מינקוף, וכמובן מהנחיה ולימודים ברמה אקדמית בינלאומית על ידי מיטב החוקרים והמרצים.

כחלק ממסלול ההכשרה לדוקטורט, יכולים המעוניינים לנסוע לסמסטר מחקר באוניברסיטאות עילית כגון אוקספורד, ייל והארורד. השילוב של סמסטר כזה עם תכנית ייעודית ועשירה, במסגרתה נחשפים תלמידי המרכז לעשרות מומחים ידועי שם למשפטים ממיטב בתי-הספר בעולם, הופך את התכנית שמציע המרכז לחלופה אטרקטיבית במיוחד ללימודים מתקדמים בחו"ל.

עמיתי מיתר הינה קבוצה נבחרת של תלמידי תואר שני ושלישי מצטיינים במרכז צבי מיתר ללימודי משפט מתקדמים.

פרופ' אריאל פורת נשיא אוניברסיטת תל אביב

מרכז צבי מיתר ללימודי משפט מתקדמים השפיע בצורה חסרת תקדים על לימודי התואר השני והשלישי במשפטים, באוניברסיטת תל אביב. בתי ספר למשפטים בעולם מבקשים ללמוד מניסיונו. בעקבות הקמת המרכז, מספר תלמידי התואר השלישי גדל באופן דרמטי, ואיכות עבודות המחקר היוצאות ממנו היא מיוחדת במינה. יוזמה משותפת של צבי מיתר ושל פרופ' חנוך דגן, בעידודו של מאיר לינזן, היא שהניבה את ההצלחה המסחררת הזו. פרופ' רון חריס, הדיקן הקודם של הפקולטה למשפטים, בסיוע נדיב מאד של משפחת מיתר, המשיך בהצלחה רבה בפיתוחו של המרכז ובהבטחת המשכיותו, וכך גם עושה פרופ' שרון חנוס, דיקן הפקולטה למשפטים הנוכחי.

מרכז מיתר אף מביא מידי שנה פרופסורים אורחים ממיטב בתי הספר למשפטים בעולם. אין זה דבר של מה בכך "לגייס" פרופסורים באיכות כזו מכל קצוות תבל. התועלת הצומחת מכך לתלמידי הפקולטה למשפטים הלומדים אצלם היא עצומה, כמו גם לחברי הסגל של הפקולטה אשר משתפים איתם פעולה

בדרכים שונות. אין בליבי ספק שהפקולטה למשפטים המצוינות שלנו היתה פחות טובה, אילו לא היה בה את מרכז צבי מיתר.

מרכז מיתר הוא אף מודל מוצלח במיוחד לפילנתרופיה. על פי מודל זה, פילנתרופיה היא שותפות בין הנדבן לבין המוסד: שניים שחוברים יחדיו על מנת להשיג מטרה משותפת, כאשר כל אחד מן השותפים תורם את חלקו, וכאשר היחסים ביניהם הינם נמשכים ולא חד פעמיים. אוניברסיטת תל אביב גאה מאד בשיתוף הפעולה ארוך השנים, והמוצלח כל כך, בין משפחת מיתר לבין הפקולטה למשפטים. משפחת מיתר אף הפכה ברבות השנים לשותפה חשובה של אוניברסיטת תל אביב כולה.

דקאן הפקולטה למשפטים ע"ש בוכמן ומנהל מרכז צבי מיתר ללימודי משפט מתקדמים

אני גאה מאוד להציג בפניכם את החוברת השנתית של עמיתי מיתר ומקבלי התואר 'דוקטור לפילוסופיה' של בוגרי מרכז מיתר ללימודי משפט מתקדמים. המרכז עולה ופורח במלוא מובן המילה.

לפני קצת יותר מעשור השתתפתי בוועדה שסייעה לפרופ' חנוך דגן, הדקאן דאז, לגבש את החזון של "מרכז מיתר", שאליה נרתם מר צבי מיתר בהתלהבות כה רבה. כדקאן הפקולטה זכיתי לקבל על עצמי את ניהול המרכז. מפרספקטיבה זו אני יכול להעיד כי מימוש חזון "מרכז מיתר" עלה על כל הציפיות. המרכז הפך שם דבר בזירה המקומית והבינלאומית, והוא לא פחות מאשר חלום שהתגשם. תודה מיוחדת שמורה מעל הכל לצבי מיתר ז"ל, אשר האמין ברעיון, התגייס להגשמתו, וביחד עם עפרה, דפנה ואביעד ליווה אותנו לאורך כל הדרך. המשפחה ממשיכה בהנפת הדגל ברמה גם כיום ומחויבת להצלחת המרכז בעתיד.

פעילות המרכז מבטאת את מחויבותנו לקידום התואר המחקרי במשפטים, ובהכנה של בוגרי מרכז מיתר לעולם המחקר וההוראה באקדמיה וכן בעמדות מנהיגות בתחומי השפיטה, הממשל, הארגונים החברתיים, הכלכלה והפרקטיקה המשפטית. נכון להיום, כ-25 מבין בוגרי המרכז הם מרצים ומרצות באוניברסיטאות ובמכללות בארץ ובחו"ל. בין הבוגרים נמנים שופטים, בכירים במוסדות המדינה, במשרדי עורכי הדין ובעמדות מפתח במשק. "מרכז מיתר" משמש, אם כן, כחממה לעילית המשפטית של ישראל ומהווה מוקד של יצירה מחקרית עשירה של סטודנטים שמרביתם מקדישים את כל זמנם למחקר, וזוכים לשם כך למלגת קיום נדיבה מהמרכז. תוצרי המחקרים המתקיימים במרכז כבר הניבו ספרים ומאמרים רבים ובכך מרימים תרומה חשובה לספרות המשפטית הישראלית והבינלאומית ולחברה ולתרבות בישראל באופן כללי.

המרכז לא היה קורם עור וגידים ללא התמיכה והמעורבות של תורמים וידידים שאפשרו הגשמתו של פרויקט מורכב זה, באמצעות תרומות למלגות, להזמנת אורחים מחו"ל, לקיום קורסים ייעודיים של המרכז, סדנאות מחקר ועוד.

המרכז שונה סדרי עולם בתחום לימודי המשפט בישראל בכך שמיצב את התארים המחקריים במרכז העשייה וחיזק את מעמדה של הפקולטה למשפטים ע"ש בוכמן באוניברסיטת תל אביב כאחד המוסדות המובילים בעולם ללימודי משפט.

בתשע"ט יקבלו תואר דוקטור חמישה תלמידי ותלמידות מיתר. תלמידי מיתר זכו השנה לפרסים ולהישגים רבים: מלגת הות"ת לדוקטורנטיות מצטיינות מהעדה החרדית, מלגת קרן גוטווירט, מלגת רוטשילד לפוסט-דוקטורט, מלגת פולונסקי לפוסט-דוקטורט, מלגת מכון ון ליר בירושלים, פרסי צגלה למאמר המצטיין בעברית של חברי סגל צעירים ומאמר מצטיין של סטודנט בפקולטה למשפטים באוניברסיטת תל אביב. אלו הישגים נפלאים, והם נזקפים גם לזכותו של יו"ר ועדת תלמידי המחקר בפקולטה וחבר הנהלת מרכז מיתר, פרופ' גיא מונדלק, אשר אותו החליף לאחרונה פרופ' ישי בלוק, ולעבודתם המסורה של חברי הסגל האקדמי והמנהלי בפקולטה ובמיוחד צוות מרכז מיתר. אין ספק כי מרכז מיתר נמצא בתנופת עשייה, ועוד היד נטויה. אני גאה לקחת חלק בעשייה זו ומאחל לפקולטה ולמשפחת מיתר עוד שנים רבות של סיפוק והגשמת חלומות.

ברכת משפחת מיתר

קרן משפחת צבי ועפרה מיתר תורמת לקשת רחבה של פרויקטים בתחום החינוך והתרבות בארץ ובחו"ל. תמיכתה של הקרן במרכז צבי מיתר ללימודי משפט מתקדמים של הפקולטה למשפטים ע"ש בוכמן באוניברסיטת תל-אביב הינה אך טבעית לאור הרקע המשפטי של מייסדה, צבי מיתר ז"ל. מר מיתר למד משפטים בפקולטה למשפטים של האוניברסיטה העברית בירושלים והקים משרד עורכי דין בשנת 1962. המשרד אשר הקים, הפך ברבות השנים למשרד הגדול והמוביל בישראל בתחום המשפט התאגידי והמשפט העסקי-הבינלאומי. שמו כיום: מיתר ליקוורניק גבע לשם.

במקביל לעיסוקו כעורך דין, בין השנים 1983-1995, כיהן מר צבי מיתר כיו"ר לשכת עורכי הדין בתל אביב ובמשך 12 שנה היה חבר בוועדה למינוי שופטים בישראל.

מבין שלל המפעלות שעו"ד צבי מיתר ז"ל זכה ליזום וללוות בחייו, אין אחד שיישנה למרכז בהיותו מראה מגדלת של מי שהיה: איש משפט, שהאמין בחשיבותו של חינוך ובתמיכה בדור הצעיר. האמין ועשה.

בעשור לקיומו הגיע מרכז צבי מיתר להישגים מרשימים: הפך למרכז הכשרה מוביל לדוקטורנטים בישראל וזכה לשם בינלאומי המושך פניות רבות של תלמידים מכל רחבי העולם. תלמידיו זוכים בפרסים ומלגות ובוגריו זוכים לקבל משרות רמות בתום לימודיהם תוך הכרה בחשיבות השכלתם במרכז. המרכז פועל בסינרגיה עם הפקולטה ומרכזיה האחרים, מקדם את המעמד הבינלאומי של הפקולטה כולה ומהווה מקור גאווה לאוניברסיטה כולה.

עמיתי מיתר המסיימים השנה והמופיעים בחוברת זו, מייצגים נאמנה את המצוינות המאפיינת את בוגריו.

הקרן מודה לכל שותפיה לדרך: ליתר התורמים התומכים במרכז ובמיוחד למשרדי עורכי הדין בישראל שמכירים בחשיבות המרכז באיכות ההשכלה המשפטית שהוא מעניק, לדיקן הפקולטה וצוות המרצים וכמובן לצוות הנאמן של המרכז. בלעדיהם לא יכול היה לקום ולזכות בהישגים כה מרשימים.

בברכת יישר כוח והמשך פריחה והצטיינות,

קרן משפחת צבי ועפרה מיתר

מסיימות ומסיימי

דוקטורט

ד"ר איתי פיגנבאום

התפתחות של הליכי האישור של עסקאות בעלי עניין עם בעלי שליטה בדיני האמריקאי.

מנחה: פרופ' שרון חנס

עסקת בעלי עניין הינה עסקה שהחברה כורתת עם בעל השליטה בה או עם גוף מקורב אליו. בניגוד לעסקה בתנאי שוק בין צדדים זרים, שבהן שורת ההנחה כי מנהלי החברה שוקדים על מקסום הרווח עבור החברה, בעסקאות בעלי עניין המוטיבציה של קברניטי החברה אינה חופפת בהכרח את האינטרסים של כלל בעלי המניות. כתוצאה מכך, נציגי החברה במשא ומתן עלולים להימנע מהפעלת מיטב מאמציהם למען האינטרס הכלכלי של החברה או חמור מכך, להעדיף את האינטרס של הצד השני לעסקה.

בחמש השנים האחרונות חלו תמורות של ממש בדין התאגידי של מדינת דלוואר, המדינה שבה מאוגדות מרבית החברות הציבוריות בארצות הברית. אולם, בית המשפט העליון של דלוואר נמנע מלהתייחס לסוגי עסקאות בעלי עניין העשויים לחסות תחת צילה של ההלכה.

עבודת הדוקטורט יוצאת נגד הדעה הרווחת הקוראת להרחיב את הלכת בית המשפט העליון כך שתחול על קשת רחבה של עסקאות. כמו כן, היא מסבירה מדוע הרחבה כאמור לא תשפר במאומה את מצבם של בעלי מניות המיעוט. הסבר זה מושתת על מבנה חוק החברות של מדינת דלוואר ועל מבנה התמריצים של עורכי הדין המתמחים בהגשת תביעות מטעם בעלי מניות. לבסוף, עבודת הדוקטורט מסבירה את הבעייתיות בהעדר טיפול מיוחד לקשיים העומדים בפני בעלי מניות מיעוט בסוג מסויים של עסקאות.

איתי מחזיק בתואר ראשון מאוניברסיטת תל אביב ותואר שני מאוניברסיטת קולומביה. איתי שימש כמרצה לדיני תאגידים במספר מוסדות בישראל, לרבות אוניברסיטת תל אביב ומחקריו צוטטו על עדי בתי המשפט. בסתיו איתי יתחיל את התפקיד הבא שלו כמרצה באוניברסיטת ווילמט (Willamette) בארצות הברית.

לאיתי מספר פרסומים העוסקים בדיני חברות אשר אוזכרו על ידי בית המשפט. חבר בצוות חשיבה שהגיש נייר עמדה על תיקון כשלי-שוק לוועדה לבחינת תהליכים לעריכת הסדרי חוב בישראל (ועדת אנדורן). מחקר של איתי, בהנחיית פרופ' שרון חנס, עוסק ברגולציה של עסקאות בעלי עניין.

"But to say that a man is a fiduciary only begins analysis; it gives direction to further inquiry. To whom is he a fiduciary? What obligations does he owe as a fiduciary? In what respect has he failed to discharge these obligations? And what are the consequences of his deviation from duty?"

Felix Frankfurter

ד"ר רתם רוזנברג רובינס

Constructing crimmigration under international protection: lessons from detention of asylum-seekers in Israel

מנחים: פרופ' שי לביא, פרופ' לוסייה זדנר

עבודת הדוקטורט היא המחקר המקיף הראשון הבוחן את המדיניות הישראלית של כליאת מבקשי מקלט במתקני משמורת ואת השימוש בכלים מתחום המשפט הפלילי בכדי לשלוט במבקשי מקלט החיים בישראל. תופעה זו, המכונה בספרות "crimmigration" (הכלאה בין מערכת האכיפה הפלילית למערכת ההגירה), הפכה לנפוצה בעולם המערבי בעשורים האחרונים. העבודה מבקשת לאפיין את הגיונו הייחודי של משטר ה-crimmigration הישראלי והשפעתו על מעמדה האזרחי של אוכלוסיית מבקשי המקלט.

במוקד העבודה שלוש טענות. ראשית, בישראל נוצר מודל מובחן של crimmigration, המכונה בעבודה crimmigration under international protection. מודל זה מבקש להתמודד עם אוכלוסיות שלא ניתן לגרשן, באמצעות זניחת מטרות המסורתיות של ה-crimmigration - שליטה בגבולות המדינה תוך גירוש מהגרים לא רצויים - לטובת משימות של שיטור פנימי וניהול אוכלוסין. בכך מפנה העבודה זרקור אל פונקציה חשובה של ה-crimmigration, שעד היום נחשבה למשנית בספרות המחקרית. שנית, נטען שה-crimmigration תרם דווקא להיטמעות של חלק גדול ממבקשי המקלט ולהבנייתם כמעין "זרים קבועים" בחברה הישראלית, ושמציאות זו מאתגרת את הגישה הרווחת בספרות, הרואה בו משטר של הדרה בלבד. שלישית, נטען כי משטר ה-crimmigration הישראלי עולה בקנה אחד עם מאפייניה של תצורת כוח שדלז (Deleuze) כינה "חברת הבקרה". העבודה מראה שמאפייני חברת הבקרה מסייעים להסביר הן את מטרותיו המרכזיות של ה-crimmigration והן את טכניקות הפעלת הכוח המגויסות בכדי להגשים מטרות אלה.

רתם מחזיקה בתואר ראשון (בהצטיינות) ושני (בהצטיינות) (יתרה) מהפקולטה למשפטים באוניברסיטת תל אביב. במהלך לימודי הדוקטורט הייתה רתם מלגאית בוכמן לדוקטורנטים מצטיינים ועמיתת מיתר, ולימדה במקביל בפקולטות למשפטים של אוניברסיטת תל אביב והמרכז האקדמי למשפט ועסקים ברמת גן.

כיום רתם היא מלגאית מרכז חשין לפוסט דוקטורט בפקולטה למשפטים באוניברסיטה העברית. היא משמשת בנוסף כמרכזת הוועדה הציבורית למניעת הרשעות שווא ותיקון, בראשות פרופ' יורם דנציגר, כמו גם כמרצה מן החוץ בפקולטה למשפטים באוניברסיטת תל אביב. מאמרים שכתבה בנושא תיקון הרשעות שווא פורסמו בכתבי עת מובילים בישראל וצוטטו בפסיקת בית המשפט העליון, ומאמר המבוסס על עבודת הדוקטורט שלה יתפרסם הקיץ בכתב העת *New Criminal Law Review*.

"There is no need to fear or hope, but only to look for new weapons."

Gilles Deleuze, *Postscript on the Societies of Control*.

ד"ר משואה שגיב "עת לפרוץ ועת לבנות": פמיניזם הלכתי בישראל בין משפט לחברה

מנחים: פרופ' ליאורה בילסקי ופרופ' מנחם מאוטנר

החברה היהודית הדתית בישראל עוברת בשנים האחרונות מהפכה פילוסופית ותיאולוגית המבקשת לקדם שוויון מגדרי הן ברמת החברה והן ברמת ההלכה. מהפכה זו היא בעלת השפעה מכרעת על החברה היהודית הדתית, ולאור ההסדרים החוקתיים בענייני דת ומדינה בישראל, השוזרים נורמות דתיות לכל רוחב הספירה הציבורית, למהפכה זו השפעה גם על כלל הציבור היהודי בישראל. מהפכה זו, ופוטנציאל ההשפעה שלה, עומדים במוקד עבודת המחקר. העבודה עומדת על תפקידו של המשפט, יתרונותיו ומגבלותיו, במאבק הפמיניסטי הלכתי בישראל (שצמח ופועל בקרב האוכלוסייה המוכרת בישראל כציונות הדתית). זאת ועוד, העבודה מנתחת את האסטרטגיות המשפטיות הננקטות במסגרת המאבק, ואת השיקולים לנקיטתן. העבודה מתנהלת בשני מסלולים. המסלול הראשון יצא מתוך השטח, דהיינו המאבק הפמיניסטי הלכתי, והמסלול השני יצא מתוך הספרות העוסקת במשפט ושינוי חברתי. במהלך העבודה, שני המסלולים נפגשים ומביאים ליצירתה של הבנה עמוקה יותר מזו שהספרות מציעה ביחס לשינוי חברתי, אסטרטגיות לשינוי חברתי ומקומו של המשפט במאבקים לשינוי חברתי.

משואה היא המנהלת האקדמית של המרכז למשפט יהודי ודמוקרטי בפקולטה למשפטים באוניברסיטת בר-אילן. בנוסף, היא עמיתת מחקר במרכז דוד הרטמן למצוינות אינטלקטואלית במכון שלום הרטמן, ומרצה מן החוץ בפקולטה למשפטים באוניברסיטת תל-אביב. משואה היא בעלת תואר ראשון (בהצטיינות) במשפטים ומדע המדינה באוניברסיטת בר-אילן, תואר שני (בהצטיינות) מבית הספר למשפטים של אוניברסיטת קולומביה בניו-יורק, ותואר שלישי במשפטים מאוניברסיטת תל-אביב. משואה הציגה בכנסים באוניברסיטאות מובילות בארץ ובחו"ל, ופרסמה בכתבי עת כדוגמת Boston College Journal of Law & Social Justice וחוקים. עבודת הדוקטורט שלה עסקה במקומו של המשפט במאבקים לשינוי חברתי, וספציפית במסגרת המאבק הפמיניסטי הלכתי בישראל. תחומי המחקר של משואה הם: משפט ושינוי חברתי, פמיניזם ודת, ודת ומדינה.

"כל שינוי בעולם הדתי מורכב מתנועה כפולה של שימור ושינוי. אנחנו לא מבקשות להתנתק מהעבר, אנחנו מבקשות להתחדש בלי להתנתק מהישן."

גילי זיוון

ד"ר ברק ירקוני לקראת תאוריה אחידה לדיני מיזוגים ורכישות

מנחים: פרופ' שרון חנס ופרופ' אברהם טבח

בדיני מיזוגים ורכישות קיימת תופעה משפטית מעניינת: המשפט מסדיר סוגיה כלכלית אחת באמצעות רב מספר הסדרים משפטיים שונים ומגוונים, כך שמספר כללים משפטיים שונים חלים על אותה סיטואציה.

מצב משפטי ייחודי זה מעורר קשיים משפטיים רבים: האם מתכנני העסקה רשאים לבחור כראות עיניהם את ההסדר המשפטי הנוח ביותר עבורם בלבד, וכך למעשה לבחור את הכלל המשפטי שיחול על עצמם ועל כל שאר הצדדים לעסקה? האם הצדדים האחרים לעסקה רשאים לטעון כי העסקה הנרקמת היא למעשה ועל פי מהותה עסקה מסוג אחר, והאם בית המשפט רשאי להתערב בבחירת הצדדים בהסדר משפטי מסוים ולהכריז כי יש להכפיף את העסקה להוראות דין של הסדר אחר?

המצב המשפטי הקיים אף מעורר עיוותים כלכליים: כך למשל, מתכנני העסקה עלולים לנצל לרעה את יכולתם לבחור את ההסדר המשפטי החל עליהם, ולבחור לבצע את העסקה באמצעות הסדר משפטי מתירני ומקל מידי. כך עלולות להתבצע עסקאות הפוגעות ברווחה החברתית. לחילופין, הגבלת היכולת של מתכנני העסקה לבחור את ההסדר המשפטי המתאים לנסיבות העסקה, עלול לעכב ולסכל עסקאות המגדילות את הרווחה החברתית.

המחקר דן בקשיים המשפטיים והכלכליים המתעוררים עקב תופעת תחליפיות הסדרי הרכישה, מציג את ארבעה הפתרונות המשפטיים האפשריים לקשיים אלו, ומצביע על עדיפות לפתרון של דין אחיד עבור כלל הסדרי המיזוג ורכישה.

ברק הינו בעל תואר ראשון (LL.B), שני (LL.M) ושלישי (Phd) מהפקולטה למשפטים באוניברסיטת תל-אביב.

במשך כעשור ברק עסק כעורך-דין בכיר במשרדים הבולטים בישראל והינו בעל ניסיון פרקטי עשיר. בשנים 2012-2013 שהה ברק באוניברסיטת הרווארד כחוקר-אורח, שם אף כיהן כעורך בכיר Harvard Business Law Review (Senior Editor) -1 (גליון אביב 2013). בשנת 2018 שהה ברק כחוקר-אורח בפקולטה למשפטים ב-UC Berkeley.

ברק הינו מרצה מן-החוץ באוניברסיטת תל-אביב ומכללות נוספות. לברק מספר פרסומים בדיני החברות אשר אוזכרו על ידי בתי המשפט. תחומי המחקר האקדמי של ברק הם ניתוח כלכלי של המשפט, דיני חברות ודיני מיזוגים ורכישות.

“Equals should be treated equally and unequals unequally”

Aristotle, Nicomachean Ethics, V.3. 1131a10-b15

ד"ר עומר אלוני

בחזרה לחבר-הלאומים: המשטר הסביבתי של חבר-הלאומים, 1939-1919

מנחה: ד"ר דוד שור

עומר מחזיק בתואר ראשון במשפטים ובתואר ראשון בהיסטוריה כללית (בהצטיינות) ובתואר שני מחקרי משפטים (בהצטיינות). מחקריו עוסקים בגילויים בתחומי ההיסטוריה של המשפט - הן בישראל והן בהקשרים גלובליים - והוא משתתף במסגרות אקדמיות בינלאומיות מגוונות.

במהלך הדוקטורט, זכה עומר במלגת מינרבה הבינלאומית מטעם הממשלה הפדרלית הגרמנית, ובזכותה הוזמן למוסדות-מחקר בינלאומיים מובילים כחוקר-אורח דוגמת ה-Rachel Carson Center for Environment and Society (המסונף לאוניברסיטת LMU של מינכן) ומכון מקס פלאנק להיסטוריה של המשפט (באוניברסיטת גתה פרוקפורט). עם הגשת הדוקטורט, נבחר עומר לתכנית חילופי החוקרים הצעירים בין אוניברסיטת תל-אביב לבין אוניברסיטת פוטסדאם, והשנה הוא פועל שם כחוקר פוסט-דוקטורנט בהנחייתו של פרופ' אנדראס צימרמן. בנוסף, עומר הוזמן בשנתיים האחרונות כחוקר-אורח בפורום למשפט בינלאומי של האוניברסיטה העברית.

הדוקטורט מתמקד בתקופה חשובה בהיסטוריה של המשפט הבינלאומי בפרק-הזמן שבין שתי מלחמות-העולם בהקשרים סביבתיים. עד לאחרונה, ובהקשר של לימודי משפט בינלאומי ככלל, ובאשר לתפקידו של חבר-הלאומים בפרט, תקופה זו נעדרה מהמחקר כמעט לחלוטין, ועל אחת כמה וכמה בכל הנוגע להיבטים של מדיניות סביבתית.

המחקר ההשוואתי שאותו ערך עומר בארכיון חבר-הלאומים בז'נבה ובארכיונים נוספים מלמד כי פרט ובמקביל לבעיות דוחקות שהטרידו את סדר-היום של הקהילה הבינלאומית בתקופה הסוערת שבין מלחמות-העולם, הרי שחבר-הלאומים, המוסד הבינלאומי הראשון שהוקם לאחר 'המלחמה הגדולה' על חורבותיו של העולם הישן, עסק גם בסוגיות סביבתיות מורכבות. היסטוריונים, משפטנים, כלכלנים וחוקרי מדע-המדינה התעלמו במחצית השנייה של המאה ה-20 וראשית המאה ה-21 מפועלו ומתפקידו (וכפי שעומר טוען - אף מחשיבותו והשפעתו) של חבר-הלאומים. אל מול התעלמות זו, הרי שכל אחד ממקרי-המבחן המנותחים בעבודה מלמד כי המוסד פעל באופן אינטנסיבי כדי לפתור משברים סביבתיים בשנות ה-20 וה-30, ובהם זיהום הים בנפט, חששות מפני התפשטותן של מגיפות באמצעים וכשלים סביבתיים וסיטריים, סכנת הכחדת הלווייתנים וכן בירוא והתמעטות יערות.

העבודה חושפת מקורות שטרם זכו לניתוח היסטורי-משפטי ועושה שימוש בשיח המשפטי והסביבתי של התקופה כדי לעמוד על הקשר שבין עיצוב הסדרי התקופה שבין שתי המלחמות לבין משפט סביבתי של זמננו אנו ולמתחים שמלבים אותו. כך, קריאות להגנה על הטבע, על הסביבה ועל משאבים טבעיים מחד, לצד שיקולים ותמריצים כלכליים, תעשייתיים וחברתיים שונים מאידך, הפכו לדילמות משפטיות-סביבתיות מתחרות ורבות פנים, באופן שמשתקף באתגרים שעמם מתמודד המשפט הבינלאומי הסביבתי כיום.

הדוקטורט זכה בפרס טאלין של האגודה האירופית להיסטוריה סביבתית, שבחרה בו כדיסרטציה הטובה ביותר בשנים 2018 ו-2019.

"We think that in this way the League of Nations would be able, in a relatively short space of time, to solve one of the greatest problems for the future of humanity and achieve [...] the noble aim for which it was created."

Report by the Committee of Experts for the Progressive Codification of International Law, January 1, 1927, League of Nations Archives, 19/55517/47284

עמיתות ועמיתי מיתר
תואר שלישי

נועה קברטץ-אברהם

ממדינת הרווחה למדינה הרגולטורית: מאבקים על כוח וסמכות בהליך החקיקה של הכנסת

מנחות: פרופ' נטע זיו וד"ר תמר קריכלי-כץ

נועה בעלת תואר ראשון ושני במשפטים (שניהם בהצטיינות), וכן תואר ראשון בממשל (גם הוא בהצטיינות), מהמרכז הבינתחומי, הרצליה. במהלך לימודיה שימשה כעוזרת מחקר והוראה בתחומים שונים. עם סיום הלימודים התמחתה בלשכה המשפטית של הכנסת, תחת פיקוחה של היועצת המשפטית לוועדת הכלכלה והתקשורת. נועה משמשת כמנחה האקדמית של פרקטיקום החקיקה בבית הספר למשפטים במכללת ספיר, וכן כיושבת-ראש פורום החוקרים הצעירים של האגודה הישראלית לחקיקה. בשנת הלימודים החולפת שימשה גם כחוקרת אורחת במכון הישראלי לדמוקרטיה. בשנת 2018 זכתה במלגת קולטון לדוקטורנטים מצטיינים. נועה נשואה ואם לשניים.

המחקר מבקש להאיר באור חדש את עבודת הכנסת כמוסד המוסמך לבצע פעולות של חקיקה ראשית. עד עתה, ההתייחסות בספרות - בעיקר זו המשפטית, ראתה בכנסת, בתפקידה כמאשרת הצעות חוק ממשלתיות - מוסד מונוליטי, עשוי מקשה אחת ובעל רצון אחד ויחיד שבא לידי ביטוי בחוק. ואולם, המחקר מבקש להציע כי למעשה מתקיימות בכנסת במקביל מערכות שונות של שיתופי פעולה - לעיתים נקודתיים ואד הוק, ולעיתים אסטרטגיים ובעלי השלכות רחבות - בין חברי כנסת בודדים, באופן שחוצה גושים פוליטיים ושיוכים מפלגתיים, לצורך השפעה על תוכן הצעות החוק הממשלתיות המובאות לדיון בפניהם. לפיכך, המחקר מאתגר את תפיסת "הכנסת" כמוסד בעל ערך אחוד ויחיד, הניצב אל מול הממשלה. במקום זאת, המחקר מציע כי יש לראות בכנסת מוסד מבוזר, שמתקיימים בו רבדים שונים של יחסי כוח נקודתיים ביחס לכל חוק וחוק, באופן מתמיד, זה לצד זה, ושאינם פועלים בהכרח לפי החלוקה לגושים המוכרים ולשיוך הקלאסי שלהם לקואליציה או לאופוזיציה. ברבדים אלה מתאפשרות פרקטיקות של הפרדת רשויות באמצעים שונים, שהתוצאה שלהן היא חיזוק כוחה המוסדי של הכנסת אל מול הממשלה.

"A good compromise, a good piece of legislation, is like a good sentence; or a good piece of music. Everybody can recognize it. They say 'Huh. It works. It makes sense.'"

Barack Obama

צביה שיר

מקומו המצוי והרצוי של המשפט בקידום שוויון בין המינים בבתי-הספר – תיאורטיזציה משפטית של שוויון מגדרי בחינוך

מנחים: פרופ' דפנה הקר ופרופ' דן גבתון

צביה בעלת תואר ראשון במדע המדינה מאוניברסיטת תל-אביב (בהצטיינות) ותואר ראשון במשפטים מהמרכז הבינתחומי הרצליה (בהצטיינות). לאחר 12 שנים כשותפה במשרד עורכי-דין במגזר הפרטי, חזרה לאוניברסיטת תל-אביב וסיימה תואר שני בחינוך (בהצטיינות יתרה). התזה בהנחיית פרופ' דפנה הקר, עסקה בנוכחות המשפט בהתמודדות עם הטרדות מיניות בין תלמידים בבתי-הספר היסודיים. במהלך לימודיה שימשה צביה כעוזרת הוראה בקורסים שונים בחינוך, במשפט של החינוך ובפמיניזם ומשפט; כעוזרת מחקר במחקרים שונים בחינוך ובמשפטים; וכמתרגלת בתכנית "סאווה" לסטודנטים מהמגזר הערבי. בנוסף, במקביל ללימודי הדוקטורט, צביה מרצה במכללת לוינסקי לחינוך בקורסי מבוא מתקדמים במשפט וחינוך בתכניות שונות לתואר שני, ובקורסים מטעם משרד החינוך למנהלי בתי-ספר ולסגלי הוראה בנושאים מתחום משפט וחינוך.

פרקטיקות שגורות בבתי-הספר מתאפיינות בדפוסים מגדריים מובהקים, המייצרים ומשמרים מינניות. מינניות גלויה מודגמת בסטריאוטיפים מגדריים בספרי הלימוד; בהבדלים בתלבושת האחידה; בחלוקת משאבים; ובהפרדה בתכניות הלימוד, בכיתות ובבתי-הספר. מינניות סמויה, המורכבת יותר לאיתור ולמיגור, נמצאת בהבדלים בכמות ובאיכות האינטראקציות בין המורות/ים לבין התלמידות/ים; בהטיות בהערכות, בהישגים ובתחומי הלימודים; בביטוי אלימות והפעלת כללי המוגנות והמשמעת; ובשימוש במרחב הבית-ספרי, בחצר ובכיתות. ממצאים אלה עקביים בשינויי זמן ומקום, וחוזרים במחקרים בשיטות מחקר ובתחומי חקר שונים, לרבות במדינות שיש בהן הסדרים משפטיים מקיפים שנועדו לקדם שוויון מגדרי בחינוך.

המחקר בוחן בכלים תיאורטיים את הפער הקיים לכאורה בין ההבטחה המשפטית להסדרי ולקדם שוויון מגדרי בחינוך לבין הממצאים האמפיריים בבתי-הספר. המסגרת הקונספטואלית למחקר מתבססת על התיאוריות הפמיניסטיות המרכזיות, ועל תיאוריות נוספות כמו תיאוריות של גבריות, תיאוריות פוסטמודרניות ותיאוריות כלליות של שוויון בחינוך. במסגרת זו תנותח המציאות המינית בשדה החינוכי מנקודת מבט תיאורטית-משפטית; ייבחנו יכולותיו ומגבלותיו של המשפט לקיים ולקדם שוויון בין תלמידים ותלמידות; ותפותח תפיסה תיאורטית מותאמת של תפקיד המשפט בסוגיית השוויון המגדרי בשדה החינוכי. המחקר יאפשר הבנה טובה יותר של התפר בין המשפט לבין החינוך, ויתווסף לקורפוס הרחב העוסק בפער שבין השאיפה לחברה שמקיימת שוויון מגדרי לבין יכולתו המוגבלת של המשפט למנוע אפליה בשדות חברתיים שונים. על בסיס הניתוח התיאורטי יוצעו קווים מנחים נורמטיביים להסדרים משפטיים מתאימים יותר לטיפול בשוויון מגדרי בבתי-הספר, שעשויים לתרום גם לשיפור פעולת המשפט לקידום שוויון מגדרי בשדה החינוכי, ובכלל.

*"There are many problems, but I think there is a solution to all these problems,
it's just one, and it's education."*

Malala Yousafzai

דלית פליישהאקר The Law of the Financial System

מנחה: פרופ' רועי קרייטנר

המחקר בוחן את העיצוב המשפטי של המערכת הפיננסית אחרי המשבר האחרון. באמצעות שלוש דוגמאות, דלית מראה שהרגולציה החדשה מקדמת יצירה של מערכת פיננסית מסוג מסוים, אשר מקושרת לאי היכולת של הכסף להגיע למקומות פרודוקטיביים ולהעמקת אי השוויון. הטענה הינה איפוא כי בדרך להשגת המטרה המרכזית של יציבות, נפגעת "מטרת-העל" של קידום הכלכלה הריאלית.

הדוגמה הראשונה עוסקת בהשוואת הרגולציה הבנקאית לזו של סקטור "בנקאות הצללים". ההשוואה מעלה כי קיים ארביטראז' רגולטורי, אשר עלול להוביל להסטת פעילות פיננסית מהבנקים אל עבר מוסדות ומכשירים פיננסיים חדשניים יותר. הדוגמה השנייה עוסקת ברגולציה של תחום הנגזרים, ומראה כי התמקדות בקריטריונים כגון שקיפות וסליקה מרכזית מאפשרת הפיכתו של הסקטור לספקולטיבי יותר. הדוגמה השלישית עוסקת בכלים מוניטריים חדשים שפותחו ע"י הפדרל ריזרב. הדוגמה מראה כיצד כלים טכניים וניטרליים לכאורה, משפיעים על ההיצע והביקוש בשוק הפיננסי וכתוצאה מכך - על האופן שבו המערכת הפיננסית נבנית ופועלת. המצב שנוצר הוא פיננסיאליזציה הולכת וגוברת - למרות קיומו של כסף, הוא נשאר "כלוא" בתוך המערכת הפיננסית עצמה. צירוף הדוגמאות מעלה כי תוצאה זו (אף אם אינה מכוונת), איננה מקרית; היא נובעת מתפיסות עומק לגבי מהותה של רגולציה פיננסית. כדי לאפשר לרגולציה הפיננסית ליצור מערכת שתקדם שגשוג ושוויון, נדרש שינוי משפטי.

דלית היא דוקטורנטית במרכז צבי מיתר ללימודי משפט מתקדמים, עמיתה במרכז אדמונד י' ספרא לאתיקה, וכן סטודנטית בחטיבת המחקר בבנק ישראל.

לדלית תואר ראשון במשפטים (בהצטיינות), ותואר שני במשפטים (בהצטיינות יתרה) מאוניברסיטת תל אביב. עבודת התזה שלה עסקה ברגולציה פיננסית גלובלית לאחר המשבר. היא פרסמה מספר מאמרים עד כה, והציגה בכנסים באוניברסיטאות מובילות בארץ ובחול. בקיץ האחרון נבחרה דלית להשתתף בתוכנית של קרן המטבע הבין לאומית. במסגרת שהותה בווישינגטון, היא כתבה מסמך המנתח את הרגולציה של בנקאות הצללים בסקירה השוואתית, וכן הציגה אותו בסמינר מיוחד בקרן. דלית מחזיקה ברישיון לעריכת דין, ועבדה בתחום הליטיגציה המסחרית במשרדים מהשורה הראשונה.

"The post-crisis financial regulation thus treats banks and shadow banking differently at the exact spots of similarity and treats them similarly at the exact spots of difference. ... Consequently, a further detachment of the financial system from the real economy is likely to occur, impairing equality and aggregate growth."

נדיה צימרמן

מקורותיו של חוק הנפט והתפתחות תפיסת בעלות המדינה במשאבי הנפט והגז הטבעי בישראל בראי ההצדקות הנורמטיביות לבעלות המדינה

מנחים: פרופ' יששכר רוזן-צבי וד"ר דוד שור

נדיה היא תלמידת תואר שלישי בפקולטה למשפטים ע"ש בוכמן באוניברסיטת תל אביב. בוגרת הפקולטה למשפטים (בהצטיינות יתרה) והחוג לכלכלה באוניברסיטת חיפה ובעלת תואר מוסמך במשפטים מאוניברסיטת הרווארד. נדיה מתמחה בתחום של דיני ים, סביבה ואנרגיה. היא הקימה וניהלה את המוקד למחקר-יישומי (קליניקה משפטית) למשאבי סביבה ימית, שפעל תחת הפקולטה למשפטים ובית הספר למדעי הים ע"ש צ'רני באוניברסיטת חיפה ושימשה כיועצת המשפטית בפרויקט "תכנית ימית לישראל" של המרכז לחקר העיר והאזור בטכניון, שנועד לקדם מדיניות כוללת לפיתוח ולשימור המרחב הימי של ישראל בים התיכון.

במוקד המחקר עומדות שתי שאלות מרכזיות הקשורות זו בזו - האחת, תיאורטית-נורמטיבית מתחום התיאוריה הקניינית הליברלית והשנייה אמפירית-היסטורית-מקומית מתחום המחקר של משפט והיסטוריה בישראל. במסגרתה של השאלה הראשונה אבקש לבנות תשתית תיאורטית לבחינת ההצדקות הרעיוניות לקיומה של בעלות המדינה על מחצבים ומשאבי אנרגיה במדינה ליברלית. על אף השכיחות של בעלות המדינה על משאבי המינרלים והאנרגיה בעולם ועל אף שפרקטיקה זו אינה מובנת מאליה בתיאוריה הליברלית, תשתית רעיונית זו טרם הונחה בתיאוריה הקניינית ובספרות המשפטית מתחום דיני המחצבים והגיעה העת לבססה. במסגרתה של השאלה השנייה אבקש לבחון מהי ההצדקה הרעיונית שעמדה ביסוד תפיסת הבעלות המקורית של המדינה על משאבי הנפט והגז הטבעי בעת חקיקת חוק הנפט הישראלי בשנת 1952 והאם מתחולל שינוי בהצדקה זו כיום בעקבות תגליות הגז הטבעי? החלק השני של המחקר יתמקד במחקר היסטורי המבוסס על אלפי מסמכים היסטוריים מארכיון המדינה הנוגעים לחקיקתו של חוק הנפט במטרה להתחקות אחר היסודות הרעיוניים עליהם נבנו הסדריו של החוק. בחינה זו תאפשר להעריך עד כמה המהפכה שחוללה חקיקת החוק בראשית שנות ה-50 חיזקה או כבלה את ידי המדינה בבואה להתמודד עם אתגרי מהפכת הגז לה אנו עדים כיום.

כדבריו של פרופ' דגן

"השיח הריאליסטי של 'מוסדות קניינים' מאפשר לראות בקניין כ- "complex piece of music, with full orchestration" להבדיל מ- "melody line". מטרתו המרכזית של המחקר היא לאמץ את השיח של "מוסדות קניינים" גם בהקשר של בעלות המדינה על משאבי טבע ולבטל את ההבחנה הטריכוטומית שיוצרות הדוקטרינות הפורמליסטיות ביחס לבעלות המדינה (המדינה כבעלים אבסולוטי, המדינה כנאמן הציבור והמדינה כריבון)"

שירן אלטמן-בטלר

הסדרי הטיעון במשפט הפלילי הבינלאומי ובבתי דין פליליים בינלאומיים

מנחות: פרופ' טליה פישר ופרופ' ליאורה בילסקי

הסדר הטיעון מהווה את אחד הכלים המשפטיים השכיחים ביותר, אך גם השנויים ביותר במחלוקת, בשדה המשפט הפלילי הדומסטי, במיוחד בקרב מערכות המשפט המקובל. ספרות המחקר העוסקת במוסד הסדרי הטיעון במישור המדינתי היא רחבה וענפה. לעומת זאת, המחקר סביב השימוש בפרקטיקה זו במישור הבינלאומי הוא מוגבל ודל.

מחקרה של שירן שואף למלא חלל מחקרי זה, הן במישור ההיסטורי והן במישור הנורמטיבי. כך, מחקרה ההיסטורי של שירן נועד להתחקות אחר שורשיו ההיסטוריים, התפתחותו וגלגוליו של מוסד הסדרי הטיעון בשדה המשפט הפלילי הבינלאומי. מלבד חקר האבולוציה של פרקטיקה מרתקת זו, מחקרה של שירן עוסק גם בשאלות היסוד הנורמטיביות בדבר עצם רציותו של מוסד זה במישור הבינלאומי. למשל, האם ראוי לעשות שימוש בכלי משפטי זה כשמדובר בתביעות פליליות בינלאומיות, העוסקות בפשעי זוועות ובהפרות המוניות של זכויות אדם? והאם פרקטיקה משפטית זו עולה בקנה אחד עם המטרות הייחודיות של המשפט הפלילי הבינלאומי, ביניהן היעד של עשיית צדק עם הקורבנות, מטרת תיעוד ההיסטוריה והפשעים שהתרחשו, כמו גם תכלית חינוכית-דידקטית הטמונה בעצם קיומו וניהולו של משפט בפני טריבונל פלילי בינלאומי? כך, אם עסקינן, למשל, בתכלית של עשיית צדק עם הקורבנות כמטרה נעלה של המשפט הפלילי הבינלאומי, הרי שמוסד הסדרי הטיעון עלול לעורר קושי משמעותי: הסדר הטיעון, אשר לעיתים קרובות מוביל לסיומם של ההליכים המשפטיים הפליליים הרגילים, עלול לפגוע בעצם האפשרות הניתנת לקורבנות לספר את סיפורם בדרך של העדה במשפט.

שירן, תלמידת התואר השלישי במרכז צבי מיתר ללימודי משפט מתקדמים באוניברסיטת תל אביב, היא בעלת תואר ראשון במשפטים (LL.B.) בהצטיינות, ותואר שני (M.A.) במדע המדינה (דיפלומטיה ויחסים בינלאומיים) בהצטיינות יתרה, אף הם מאוניברסיטת תל אביב. במהלך לימודיה נבחרה שירן כמצטיינת דיקאן ושימשה כחברת מערכת כתב העת "משפט, חברה ותרבות", כעוזרת הוראה וכמרצה במגוון קורסים בפקולטה למשפטים ובפקולטה למדע המדינה. בשנת תשע"ה נבחרה שירן כמצטיינת רקטור בהוראה. במהלך לימודי התואר השני זכתה שירן בשתי מלגות הצטיינות על הישגים יוצאי דופן בלימודים ודורגה ראשונה בכיתה בכל שנות הלימוד לתואר. במקביל ללימודי הדוקטורט משמשת שירן כעוזרת הוראה. בשנת תשע"ח (2017-2018) שימשה שירן כעמיתת מחקר במכון טאובונשלאג למשפט פלילי. בשנת תשע"ט (2018-2019) שהתה שירן כחוקרת אורחת במרכז ללימודי משפט וחברה באוניברסיטת ברקלי, קליפורניה. שירן נשואה לעודד, ואם לנעם ולגאיה.

"Yet is not the right of the victim to have his story told an absolute right?"

Harold Rosenberg (The Trial and Eichmann, 1961)

אור קליין

"מילה במשפט" – אספקטים משפטיים של פרקטיקת "ברית המילה" (כריתת עורלה – Circumcision) של יהודים בישראל

מנחה: פרופ' אייל גרוס

אור סיימה בהצטיינות לימודי תואר ראשון במשפטים במכללה למנהל ותואר שני בהצטיינות מאוניברסיטת בר אילן, נשואה לעו"ד יעקב קליין ואם לשלושה. אור שימשה כחברת כתב העת "המשפט" ובמשך כעשור עסקה בפרקטיקה המשפטית כעו"ד בתחום דיני הנזיקין והקימה, יחד עם בן זוגה, משרד עורכי דין, אותו ניהלה עד 2017. עבודת התזה שכתבה בשנת 2012 מטעם אוניברסיטת בר אילן בהנחיית פרופ' אורן פרז פורסמה כמאמר בכתב העת "דין ודברים" ועסקה בהסדרי קביעת הנכות הרפואית בתביעות נזקי גוף. העבודה זכתה להדים חיוביים לאור הרלוונטיות לפרקטיקה בחלק הארי של התביעות האזרחיות בבתי המשפט והובילה להתעניינות משרד המשפטים לבחינת היתכנותו לשינויי חקיקה בנושא.

פרקטיקת ברית המילה המסורתית בעולם הליברלי מעוררת מגוון קונפליקטים בהיבטים מדינתיים ובינלאומיים. הפרקטיקה, הכוללת כריתת עורלת הפין, נערכת לאיבר מינו של עולל, ללא צורך רפואי רלוונטי. על אף הטיעונים לכאורה ליתרונות רפואיים למילה, ברור כי הפרוצדורה מבוצעת באופן שגרתי לא לשם מילוי צורך רפואי, אלא בשל היגיון דתי-תרבותי-חברתי. בישראל ובעולם לא נאכפות ביחס לפרקטיקה נורמות רפואיות כמקובל בפרוצדורות כירורגיות ו/או פולשניות, בייחוד ביחס לטיפול כירורגי בקטינים ומילה מסורתית על ידי מוהל נעדר הסמכה רפואית או פרא-רפואית וללא הרדמה מותרת ברוב מוחלט של המדינות הליברליות וניסיונות לערער על חוקיות התהליך ו/או דרישה לעמידה בסטנדרטים המקובלים קלושים ונקטעים באיבם, בשל הימנעות מעימות חברתי ו/או פוליטי גלוי עם השקפות דתיות ותרבותיות מקובלות.

ברית מילה מסורתית מעוררת מתח בין ערכי המשפט הליברלי, המגנים על זכויות הפרט מהפן הצר של חירויות יסוד בסיסיות ומהפן הרחב יותר של זכויות חברתיות, למול נורמות של דת, תרבות ומסורת, המתבססות על אינטרסים של אמונה דתית (אישית וקהילתית) וחופש פולחן, האינטרס של הגדרה עצמית ברמת הפרט לצד האינטרס הקולקטיבי של השתייכות חברתית לקבוצה או קהילה. המחקר צולל לתוך מתח זה ומברר כיצד בעוד המתח מוסיף ומבטא חריגות בלתי מבוטלות בנוף המשפטי בעולם הליברלי, אין הוא מוביל לזעזוע אמות הספים, ותופעת המילה ממשיכה להיערך במתכונתה המסורתית, ללא הגבלה או פיקוח נאותים.

"איך קורה שיהודים חילונים, חופשיים... שומרים דווקא על המצווה הזאת-הקשה, האכזרית והפרימיטיבית מכל המצוות. דומה שהדבר חורג מסתם קונסנזוס או משיקולי בריאות, אבל לסוד העניין אין לי תשובה. חידה היא ותהי לחידה"

מאיר שלו על ברית מילה - ידיעות אחרונות 10.6.05

נועה צרור בן דב ניגודי עניינים של בעלי מניות

מנחה: פרופ' אסף חמדני

עיקר הספרות המשפטית בארץ ובעולם בכל הקשור לניגודי עניינים של בעלי-מניות מתמקד בניגודי העניינים של בעלי-מניות השליטה ובהשפעות של בעיית הנציג על ניגודי העניינים בינם לבין בעלי-מניות המיעוט. בעלי-מניות המיעוט בחברות בבעלות מרוכזת, ובעלי-המניות בחברות בבעלות מבוזרת נחשבו כבעלי כוח מועט יחסית, וכבעלי אינטרסים זהים - מיקסום שווי מניותיהם ושווי החברה. ההתפתחויות האחרונות בשוק ההון, כגון צמיחה בהיקף ההשקעה של גופים מוסדיים ועליה בכוח השפעתם, גיוון בהשקעות, עידוד רגולטורי של אקטיביזם מצד בעלי-מניות, וצמיחה של קרנות גידור אקטיביסטיות - אלו ועוד הביאו לבחינה מחדש של הנחות אלו, העצימו את ניגודי האינטרסים בפניהם עשויים בעלי-המניות לעמוד, ופתחו פתח לניגודי עניינים מסוגים נוספים.

המחקר בוחן ומאפיין את ניגודי העניינים הרלוונטיים לבעלי-מניות בחברות ציבוריות, ובפרט ניגודי עניינים של בעלי-מניות מיעוט בחברה עם בעל שליטה, או בעלי-מניות מן הציבור בחברה בבעלות מבוזרת, כדוגמת ניגודי עניינים העולים כתוצאה מאחזקה של מניות בשתי חברות מתמזגות; אחזקה במניות של חברות מתחרות; אחזקה במקביל של מניות ואגרות חוב; ניגודי העניינים של משקיעים מוסדיים, וניגודי עניינים מסוגים נוספים. המחקר עומד על השפעותיהם של ניגודי עניינים אלו על אופן קבלת ההחלטות בחברה, על הממשל התאגידי של החברה ועל שוק ההון בכללותו, ומציע כלים להתמודדות עם ההשפעות השליליות של ניגודי העניינים של בעלי-המניות, לצד מסגרת אנליטית לניתוח הכלים המשפטיים הקיימים.

נועה היא בוגרת תואר ראשון ושני (שניהם בהצטיינות) בפקולטה למשפטים באוניברסיטת תל אביב. את עבודת התזה שלה כתבה בהנחיית פרופ' שרון חנס בנושא חובות אמון של בעלי מניות, והאם בעל מניות המתחרה בחברה שהוא מחזיק במניותיה, מפר את חובות האמון שלו. כאשר סיימה את לימודי התואר הראשון התמחתה נועה בבית המשפט העליון, בלשכת כב' השופטת דליה דורנר. לאחר הסמכתה כעורכת דין עבדה בשוק הפרטי, בעיקר בתחום האזרחי - מסחרי. לאחר מכן עבדה נועה משך מספר שנים כעוזרת משפטית של כב' השופטת רות רונן במחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב.

"There is no need for concern about the oppressive propensities of persons who lack the power of implementation."

J.A.C. Hetherington, DUKE L.J. 921, 933 (1972)

עמיתי מיתר
תואר שני

יונת בן-עוזר

The Fair Food Program – Can It Travel to Israel?

מנחה: ד"ר הילה שמיר

בתחילת שנות האלפיים, לאחר חשיפתם של שורת מקרי סחר בבני אדם בתעשיית העגבניות בפלורידה, החלה קואליציה של קוטפי עגבניות - מהגרי עבודה בקמפיין ציבורי לשיפור תנאי עבודתם. הקמפיין פנה לרשתות המזון המהיר מתוך הבנה שכוח הקניה שלהן מביא ללחץ אדיר על חקלאים להורדת מחירים, ובמהלכו חתמה הקואליציה על הסכמים עם רשתות מובילות כמקדונלד'ס, טאקו בל ואחרות. רשתות אלו מתחייבות לרכוש עגבניות רק מחקלאים השומרים על סטנדרט מינימלי של זכויות ולשלם סנט נוסף על כל פאונד של עגבניות, המועבר ישירות לעובדים. התכנית שהוקמה בעקבות הקמפיין, The Fair Food Program, פועלת מזה כשמונה שנים. התכנית הביאה לשיפור אדיר בתנאי העבודה בחוות והצליחה למגר כמעט לחלוטין תופעות של ניצול כמו עבודות מודרנית, הטרדות מיניות ועבודת ילדים.

עבודת התזה נכתבת כחלק מפרויקט המחקר TraffLab בהובלתה של ד"ר הילה שמיר, העוסק בשימוש בכלים מעולם העבודה למאבק בסחר בבני אדם. העבודה מבקשת לנתח את ההצלחה של ה-Fair Food Program כפרויקט אחריות חברתית בהנעת עובדים ולבצע הערכת היתכנות לקידום תכנית דומה בישראל. היא מתמקדת בבחינתם של חמישה שחקנים מרכזיים: עובדים; חקלאים; רשתות; צרכנים וארגוני חברה אזרחית; המדינה והחוק. לאחר בחינת התנהגותם של שחקנים אלו בקמפיין המקורי בפלורידה נבחנת תעשיית החקלאות בישראל דרך אותה הפריזמה במטרה לאפיין נקודות דמיון ושוני ולהצביע על אתגרים ועל אפיקי פעולה אפשריים. העבודה נעשית תוך תקשורת ישירה ושיתוף פעולה עם יוזמי התכנית המקורית ועם גורמי מפתח בישראל.

יונת בוגרת התכנית הבין-תחומית לתלמידים מצטיינים ע"ש עדי לאוטמן ובוגרת תואר ראשון במשפטים בהצטיינות מאוניברסיטת תל אביב. במהלך לימודיה השתתפה בקליניקה לזכויות עובדים והייתה חברת מערכת בכתב העת "מעשי משפט". בנוסף שימשה כעוזרת הוראה של פרופ' ישי בלנק, ד"ר הילה שמיר והשופטת בדימוס מיכל לויט בקורסים במשפט מנהלי, דיני רווחה ודיני עבודה. בשנה הבאה תחל את התמחותה אצל השופטת ענת ברון בבית המשפט העליון.

"When I first visited Immokalee, I heard appalling stories of abuse and modern slavery. But now the tomato fields in Immokalee are probably the best working environment in American agriculture."

Susan L. Marquis

דן לרגמן Visions of Mortgage Law

מנחה: פרופ' חנוך דגן

במחקרו במסגרת לימודיו לקראת תואר שני, המתבצע בהנחייתו של פרופ' חנוך דגן, טוען דן כי דיני המשכנתא במשפט האנגלו-אמריקני מממשים את תכליותיהם באמצעות שתי דרכים שונות, המשקפות שתי תפיסות שונות של משכנתא: התפיסה האחת מקדמת את תכליות דיני המשכנתא באמצעות התמקדות במערכת היחסים הבילטרלית שנוקמת בין הלווה למלווה ובזכויות ובחובות ההדדיות שמוטלות על הצדדים. התפיסה השנייה מקדמת את תכליות דיני המשכנתא באמצעות התמקדות במערכת הכלכלית והחברתית שמבססים דיני המשכנתא, ובהסדרת האינטראקציות בין השחקנים בשוק המשכנתא מתוך תפיסה מערכתית. דן מדגים את השפעתן של תפיסות אלה על המבנה של דיני המשכנתא באמצעות ניתוח שני מקרי מבחן: זכות הפדיון של הלווה (equity of redemption) והרגולציה של שוק המשכנתאות המשני. ניתוח שני מקרים אלה מדגים את המעבר בין תפיסה אחת לשנייה, את השפעתו על עיצוב דיני המשכנתא, ואת הפוטנציאל התיאורטי של מסגרת זו עבור תחומים נוספים במשפט פרטי.

דן הוא בוגר תואר ראשון במשפטים ותואר ראשון בפילוסופיה (בהצטיינות יתרה), שניהם מאוניברסיטת תל אביב. במהלך לימודיו לתואר הראשון עבד כעוזר מחקר לפרופ' מיכאל בירנהק ושימש עורך סטודנט בכרך "מסדירים רגולציה: משפט ומדיניות" בסדרת הספרים "משפט, חברה ותרבות". דן הוא מחבר שותף למאמר שהתפרסם בכרך זה וצוטט בפסיקת בית המשפט העליון. לאחר סיום לימודיו, התמחה ועבד כעורך דין במשרד מסחרי מוביל. כיום דן משלים את עבודת התזה שלו לתואר השני במרכז צבי מיתר ללימודי משפט מתקדמים, ומלמד את הקורס "מיומנויות כתיבה" בקולטה.

“... is the world of contract a world of discrete transactions so defined? Or is it a world of relation, an ongoing dynamic state, no segment of which – past, present or future – can sensibly be viewed independently from other segments?”

Ian R. MacNeil, *The Many Futures of Contracts*, 47 S. Cal. L. Rev. 691 (1974)

מרי חדאד

Family Law, International Law, and Palestinian Sovereignty

מנחים: פרופ' אסף לחובסקי וד"ר דורין לוסטיג

מרי חדאד גדלה בג'ש לפני שהתחילה את לימודיה במשפטים ותקשורת באוניברסיטת חיפה (2012). את התואר השני בלימודי משפט בינלאומיים סיימה מרי באוניברסיטה האמריקאית בווינגטון (2015). מרי הייתה מעורבת בפעילויות רבות של החברה האזרחית הפלסטינית, התנדבה, בין היתר, בכיאן (כיאן) - ארגון פמיניסטי, וליוותה את כתיבתו של דו"ח שקיפות עבור ארגון עורכי דין לקידום מנהל תקין (محامون من أجل ادارة سليمة). כיום, ולצד היותה מועמדת לתלמידת מחקר במרכז צבי מיתר באוניברסיטת תל-אביב, מעורבת מרי בפוליטיקה המקומית של ג'ש.

כרגע משלימה מרי את התזה שלה הנעשית בהנחייתם של פרופ' אסף לחובסקי וד"ר דורין לוסטיג. התזה מגלמת ניסיון להבין את מהלכיה האחרונים של הרשות הפלסטינית בחתימתה על אמנות בינלאומיות, המניעים מאחורי מהלכים אלו, המשמעויות שלהם, השפעתם על המשפט המקומי, ומה הם יכולים לספר לנו על השימוש שנעשה במשפט הבינלאומי ועל עצם מהותו של המשפט הבינלאומי כאשר מקרה הבוחן הוא דיני המשפחה והאמנה לביעור כל צורות האפליה נגד נשים, אליה הצטרפה הרשות הפלסטינית בשנת 2014. הוועדה המפקחת על יישום הוראות האמנה הנ"ל על ידי המדינות החברות, קיבלה את הדו"ח של הרשות הפלסטינית בעניין זה. התזה בוחנת דו"ח זה, הראשון שהרשות מגישה לפתחו של אחד מגופי הפיקוח על האמנות הבינלאומיות לזכויות אדם, ומנתחת את ההתדיינות שהייתה בין הרשות, ארגוני החברה האזרחית, והוועדה סביב הדו"ח ואת כלל השיח הפלסטיני סביב מהלכים אלו במטרה להבין יותר את המשמעות שלהם ולהציע פרשנויות שונות למהלכים אלו.

"[...] the most important thing one learns is always something about how one learns."

Neil Postman's Amusing Ourselves to Death

הוועד המנהל

פרופ' שרון חנס - דקאן הפקולטה למשפטים ע"ש בוכמן ומנהל מרכז צבי מיתר ללימודי משפט מתקדמים
פרופ' אריאל פורת - נשיא אוניברסיטת תל אביב
פרופ' ירון עוז - רקטור אוניברסיטת תל אביב
פרופ' יששכר רוזן-צבי - סגן דקאן הפקולטה למשפטים ע"ש בוכמן
פרופ' ישי בלנק - יו"ר הוועדה היחידתית לתלמידי מחקר, הפקולטה למשפטים ע"ש בוכמן
גב' דפנה מיתר - נחמד
מר אביעד מיתר
עו"ד מאיר לינזן

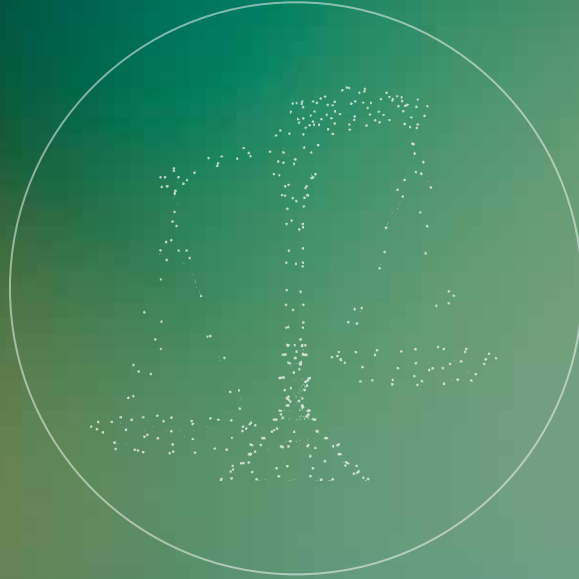
הנהלה אקדמית

פרופ' שרון חנס - דקאן הפקולטה למשפטים ע"ש בוכמן ומנהל מרכז צבי מיתר ללימודי משפט מתקדמים
פרופ' יששכר רוזן-צבי - סגן דקאן הפקולטה למשפטים ע"ש בוכמן
פרופ' ישי בלנק - יו"ר הוועדה היחידתית לתלמידי מחקר, הפקולטה למשפטים ע"ש בוכמן
פרופ' נילי כהן
פרופ' מנחם מאוטנר
פרופ' חנוך דגן

מנהלת המרכז

גב' ורד רוזנבליט - עוזרת מנהלית
גב' שרון שלו - עוזרת מנהלית
מר איתן הופמן - מזכיר תארים מתקדמים
גב' ספי ויינטראוב - מזכירת תארים מתקדמים

אוניברסיטת תל אביב

מרכז צבי מיתר ללימודי משפט מתקדמים

אוניברסיטת תל אביב, הפקולטה למשפטים ע"ש בוכמן

טל" 03-6406571 | דוא"ל cals@post.tau.ac.il

http://www.tau.ac.il/law/advanced_studies